

ЗАГОЛОВКОВИЙ КОНСТРУКТ В АРХІТЕКТОНІЦІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ТЕКСТУ: КРИТЕРІЇ ВЕРБАЛЬНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Онуфрієнко Г. С.

*доктор філософії у філологічних науках, доцент,
доцент кафедри українознавства та загальної мовної підготовки*

Національний університет «Запорізька політехніка»

вул. Жуковського, 64, Запоріжжя, Україна

orcid.org/0000-0003-1190-3515

galserg1017@gmail.com

Ключові слова: *академічна комунікація, структура наукового тексту, заголовковий конструкт, мультивекторний фокус дослідження, науковий дискурс, тема, рема, бінарна модель заголовка.*

Висвітлена у статті проблема є надзвичайно актуальною для сучасного наукового дискурсу загалом з огляду на інтенсивність процесів інформатизації у глобальному масштабі. Автор фокусує наукову увагу на найпершому маркері й обов'язковому компоненті архітектоніки наукового тексту – заголовковому конструкті, від якості формулювання якого природними мовами безпосередньо залежать обсяг і результативність трансляційного потенціалу самого тексту як науковому продукту й ідентифікація його базових понять у пошуковій парадигмі сучасного інформаційного простору. Обґрунтовано актуальність саме комплексної візії під час формулювання та проведення аналізу заголовка сучасного наукового тексту, яка дозволяє визначити домінантні квалітативні та квантитативні маркери маніфестації його вербальної досконалості. У статті висвітлено спектр функцій заголовкового конструкта наукового тексту в академічній комунікації, зокрема в контексті категорій риторики, когнітивної лінгвістики, термінознавства, мовознавства, з позицій теорії актуального членування речення, екології наукового тексту. На основі аналізу заголовкових конструктів наукових текстів виокремлено такі, що містять маркери вербальної досконалості цього найпершого з обов'язкових компонента архітектоніки наукового продукту у форматі малого жанру. З урахуванням визначальних критеріїв мультивекторного виміру заголовкового конструкта наукових текстів малих форм автором обґрунтовано оптимальні для завдань комунікаційного простору його вербальні моделі. Вмотивовано необхідність поширення в освітньо-науковому просторі інтегративних практикумів, де йтиметься про моделі вербалізації заголовкових конструкцій тексту відповідно до його когнітивно-комунікативної функції в умовах тенденції до гармонізації з європейським освітнім простором і активізації наукової комунікації паралельно державною мовою й англійською як міжнародною. Адресат статті – науково-педагогічні та педагогічні працівники, лінгвісти, докторанти, аспіранти, магістранти, студенти.

HEADING CONSTRUCT IN THE ARCHITECTONICS OF MODERN SCIENTIFIC TEXT: CRITERIA OF VERBAL MODELING

Onufriienko H. S.

*PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies
and General Language Training
National University “Zaporizhzhya Polytechnic”
Zhukovskoho str., 64, Zaporizhzhya, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1190-3515
galserg1017@gmail.com*

Key words: *academic communication, structure of scientific text, heading construct, multidisciplinary research focus, scientific discourse, topic, rheme, binary model of heading.*

The problem highlighted in the article is extremely relevant for modern scientific discourse in general, taking into account informatization processes on a global scale. The author of the article focuses scientific attention on the very first marker of the text and an indispensable component in the architectonics of scientific text – the heading construct, the wording quality of which in natural languages directly affects the volume and effectiveness of the translation potential of the text itself as a scientific product and the identification of its basic concepts in the search paradigm of the modern information space. The relevance of the multidisciplinary vision in the formulation and analysis of the heading construct of modern scientific text is substantiated, which allows to determine the dominant qualitative and quantitative markers in the manifestation of its verbal perfection.

The article highlights the range of functions of the heading construct of scientific text in academic communication, in particular, the leading ones in the context of rhetoric, cognitive linguistics, terminology, linguistics categories, from the standpoint of the theory of actual sentence division, and ecology of scientific text. Based on the analysis of the heading constructions of scientific texts, the author identifies those that contain markers of verbal perfection of this first of the mandatory components of the architectonics of a scientific product in the small genre format. Taking into account the defining criteria of the multidisciplinary dimension of the heading construct of small scientific texts, the author substantiates the verbal models of the heading optimal for the tasks of the communication space. The author motivates the necessity of spreading the practice of verbalizing the heading structures of the text in accordance with its cognitive and communicative function in the educational and scientific space considering the tendency to harmonize with the European educational space and intensify scientific communication in the State language and English as an international one. The article is intended for academic and pedagogical staff, linguists, doctoral students, postgraduate students, and master's students.

Постановка проблеми. Перше сторіччя III тисячоліття відкриває у планетарному масштабі еру новітніх технологій, чим і засвідчує надшвидкий і мультивекторний розвиток науки та техніки. Це водночас супроводжується активізацією та модернізацією комунікаційних каналів, якими адресанти, транслюючи спакований в тексти інформаційний потік, презентують нові знання. Інтенсивні процеси інформатизації, цифровізації та глобалізації в умовах нової ери міжнародної комунікації пришвидшують процеси текстотворення в науковому дискурсі (далі – НД),

що збільшує й урізноманітнює завдання, локації, аспекти та параметри його дослідження. Зростає та надалі зростатиме попит на практичну затребуваність результатів наукової творчості, тож усе більшої пріоритетності набуває інтегративна навичка індивіда з ефективною роботою з інформацією, з вербальним текстом, з його фрагментами, дефініціями, поняттями, терміноодинацями. За такої візії визначальною у професійній ролі ефективною аналітико-синтетичною роботою з текстом як носієм інформації цілком детермінованими постають потреби комплексного вивчення архітекто-

ніки текстів і визначення достатніх умов для повноцінного та коректного їх функціонування в НД. Здобуті результати та висновки про лінгвістичну природу тексту в НД «мають важливі педагогічні імплікації, відіграючи провідну роль у проектуванні технологій академічної (зокрема, іншомовної) комунікативної підготовки майбутніх фахівців» [1, с. 122] у вишах. Більшої актуальності в НД набуває проблема когнітивного та мовнокомунікативного ресурсів тексту, визначення діапазону функційного навантаження та векторів взаємозв'язку всіх структурних компонентів тексту. Оскільки комплексною метою вербального тексту в НД є інформувально-переконувальна, то серед його функцій – дослідницька, аналітична, презентаційна, комунікаційна.

До групи першочергових специфічних маніфестантів НД загалом, отже, і всіх новостворюваних у цьому дискурсі текстів, відносимо поняттєвість і доказовість, достовірність і переконливість, унаочнену аргументованість і об'єктивність, логічність, точність і недвозначність викладу [2, с. 18–19], які вербалізовано ресурсами наукового тексту (далі – НТ), що й забезпечує ефективну наукову комунікацію (далі – НК). Мультипараметральний ракурс аналізу НТ потребує залучення і нових результатів дослідження такої актуальної когнітивної категорії, як невизначеність, «широкий спектр значень репрезентації якої виявляється в тексті, логічно вписується у проблематику когнітивно-дискурсивної парадигми сучасної лінгвістики» [3, с. 163]. Неодмінно мають бути враховані й відмінності, що є характерними для усної та письмової форм презентації навіть того самого НТ [6].

Останніми роками лінгвісти приділяють посилену увагу процесам продукування НТ засобами української літературної мови, а з огляду на масштаби функціонування провідних мов ЄС – засобами англійської, німецької, французької мов. Саме в НТ дефініювана в поняттях і вербалізована в терміноодинацях уся концептуалізована реальність. Проте створити НТ – це як мінімум забезпечити чотири основні рівні його організації: мовно-когнітивний, комунікативно-риторичний, комунікативно-прагматичний, мовно-структурний, взаємопов'язане усвідомлення яких і постає комплексним комунікативним завданням для адресата. Тож дослідники НТ зосереджують увагу переважно на окремих рівнях його організації. У новітніх лінгвістичних розвідках різні аспекти українськомовного тексту аналізують у своїх працях Ф. Бацевич (проблеми лінгвістичної прагматики), К. Городенська (функції сполучників в науковій мові), Ж. Колоїз (основи академічного письма), І. Кочан (лінгвістичний аналіз тексту), О. Селіванова (когнітивна лінгвістика,

дискурсологія), П. Селігей (проблеми стильової доскональності НТ) та інші. Начасні питання англійськомовного НТ вивчають О. Балацька, М. Венгринюк, Д. Вольницька, Н. Іщенко, І. Козубська, Н. Лазебна, Г. Приходько, Л. Строченко, Т. Яхонтова й інші дослідники. Торую свій шлях і новий напрям дослідження різномовних текстів у фокусі завдань лінгвістичної експертизи. Утім залишаються відкритими питання, які стосуються такого провідного маркера НТ, як його заголовок, що і зумовлює актуальність цього студіювання, яке логічно продовжує низку попередніх публікацій автора з дослідження НК.

Мета і завдання статті. Мета пропонованої статті полягає у визначенні критеріїв побудови комунікативно оптимальної вербальної моделі заголовкового конструкта наукового тексту (далі – ЗКНТ) у проєкції комплексної мультидисциплінарної візії. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) обґрунтування провідних функцій ЗКНТ в академічній комунікації у проєкції провідних категорій різних суміжних наук; 2) визначення домінантних квалітативних і квантитативних маркерів маніфестації вербальної доскональності ЗКНТ; 3) екземпліфікація оптимальних моделей ЗКНТ у координатах мультивекторного аналізу.

Предмет і об'єкт дослідження. За об'єкт аналізу слугують мовнокомунікативні, риторичні, когнітивні, термінологічні чинники продукування ЗКНТ, що сукупно засвідчують тенденції його оптимального моделювання в координатах дійсних потреб сучасного НД загалом. Специфіку вияву цих тенденцій проаналізовано та проілюстровано на матеріалі ЗКНТ з різних галузей знань (економіка, історія, лінгвістика, літературознавство, правознавство, психологія, фізика, філософія тощо).

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтегративна природа НТ як надскладного феномену в мовній комунікації (далі – МК) детермінує різновекторність його студіювань. Дослідники НТ спрямовують фокус уваги передусім на константні його змістово-структурні компоненти. ЗКНТ є найпершим, невід'ємним і, безперечно, обов'язковим компонентом його архітекtonіки. Позначаючи границі мети НТ, щільно корелюючи з його змістом, ЗКНТ постає багатофункційним конструктом у проєкції категорій і парадигм різних наук – мовознавства, термінознавства, семіотики, риторики, теорії комунікації, дискурсології, когнітивістики тощо. Заголовок покликаний бути актуалізатором змістової квінтесенції НТ, коректним транслятором його концептуальної цінності в сенсі наукової новизни й оригінальності. Як вербалізований результат наукової творчості тексти в НД мають різні масштаби та вектори впливу на адресат,

різні квалітативні та квантитативні особливості. Ознаки ЗКНТ постають й достатніми умовами його функціонування в науковому комунікаційному просторі. До найперших зі спільних ознак ЗКНТ у різних дискурсах відносимо його сконцентровану, максимально коректно спаквану засобами мови інформацію про зміст тексту. Урахування функцій заголовкового конструкта в тексті потребує проведення досліджень в інтегративній проєкції діалектичної єдності змісту та форми заголовка, який небезпідставно має виокремлену локацію у структурі НТ. Виокремленість заголовка у структурі НТ зумовлена його цільовим призначенням, комунікативними та пізнавальними функціями, потребами адресата оперативно здійснювати пошук інформації за її коректно спакваним у формат ЗКНТ вербальним еквівалентом. Заголовки всіх жанрових різновидів НТ від малих форм і до великих за масштабами – це конститутивна для його правильного розуміння інформативна одиниця з функцією коректного вербального ідентифікатора новизни змісту тексту.

У проєкції теорії актуального членування речення вербальна модель ЗКНТ має бути бінарною, структурованою двома взаємопов'язаними та взаємозалежними компонентами: темою (далі – Т) і ремою (далі – Р). Оскільки локації цих змістових компонентів, кожний із яких є кількаслівним, обмежені двома варіантами, то функціують дві лінійні моделі ЗКНТ: $T \rightarrow R$; $R \rightarrow T$. Оптимальною та чітко візуалізованою локацією Р у ЗКНТ, з огляду на категорію «риторичний логос», пов'язаною з аргументованістю у презентації нових знань, убачаємо її лінійну постпозицію щодо Т. Найчастіше покажчиком границі між Т і Р у постпозиції в ЗКНТ виступають вербальні маркери «як», «в аспекті», «у контексті», «у ракурсі», «на прикладі», «у площині», «крізь призму», «у дзеркалі», «стосовно» або ж графічний знак – двокрапка, еквівалентна «а саме». Бінарна (Т – Р) структура ЗКНТ повноцінно виконує свої дві прямі функції: когнітивну та мовнокомунікативну, у забезпеченні відповідності між змістом заголовка та змістом тексту, не призводячи до суперечності одного з одним і навіть до взаємовиключення, коректно орієнтує адресат щодо змістової специфіки та новизни цього НТ, полегшує та скорочує час пошуку потрібних наукових джерел і правильно його скеровує. У сенсі категорії риторичного етосу бінарна модель ЗКНТ забезпечує довіру адресата до смислової еквівалентності між заголовком як символом тексту і поданим до нього інформаційним ресурсом. Отже, сутність актуального структурування ЗКНТ як одиниці МК у контексті теорії речення – це інформаційний розподіл на два компоненти: тему (топік, вихідне, відоме, дане, основу) і рему (фокус, нове, повідомлюване, похідне щодо теми,

ядро), який результує цілісністю бінарного конструкту. Оскільки для адресата комунікативно значущою й актуальною є саме Р, бо повідомляє нове в заявленій Т, акцентує на ньому, фокусує увагу на ньому, то видаються як некоректні ЗКНТ без Р. Специфіка ЗКНТ як мовнокомунікативної одиниці полягає і в тому, що є «вбудованою» у НТ. Тож і покликаний ЗКНТ повноцінно та без інформаційних втрат і девіацій характеризувати НТ, що є цілком досяжним завдяки бінарній його моделі, яка є вельми важливою для забезпечення ефективності й результативності інформаційного пошуку індивіда у процесі реалізації когнітивної функції мовнокомунікативної діяльності. У різних жанрах вербальної наукової творчості бінарні моделі ЗКНТ ілюструють сутність теорії актуального членування речення (actual division of the sentence), яку розробив ще в 1947 р. чеський лінгвіст Vilem Mathesius [7, с. 79–174], та підтверджують ідеї як британського лінгвіста Michael Halliday [5, с. 64–79] щодо тлумачення в контексті парадигми функціональної граматики реми як доповнення теми, так і представника американської когнітивної лінгвістики Wallace Chafe, який запровадив у науковий обіг нове поняття «інформаційне пакування» [4].

Процедура моделювання ЗКНТ як інтелектуально складна за своєю природою потребує комплексної його візії у фокусі категорій риторики, мовознавства, когнітивної лінгвістики, термінознавства, та надвідповідальна, оскільки автор НТ має гарантувати цілковиту відповідність між заголовком і метою, змістом і висновками та водночас забезпечувати точність у використанні терміноодиниць у ЗКНТ, убезпечувати адресата від некоректності в інформуванні, проявів псевдоінформування чи навіть дезінформування. Тож потрібні і термінологічний аналіз, і дотримання вимог екології НТ. У лінійних моделях бінарного ЗКНТ, що забезпечують його інформаційну цілісність, комунікаційну потребу, досконалість і значущість у межах НД, можливі дві варіанти локації Р стосовно Т: у препозиції та постпозиції. Здійснений аналіз ЗКНТ з різних галузей знань дозволив у контексті означених вище провідних критеріїв мультидисциплінарного виміру якості ЗКНТ зафіксувати й описати оптимальні моделі заголовків у НТ малих форм. Сприяючи розв'язанню завдань НК у пошуковій парадигмі сучасного інформаційного простору, ці моделі ЗКНТ містять достатні маркери досконалості цього надважливого компонента архітекtonіки текстового продукту інтелектуальної творчості. Проілюструємо три найчастотніші бінарні моделі ЗКНТ з ремою в постпозиції до теми.

По-перше, бінарна модель ЗКНТ, де маркер початку Р – графічний знак двокрапка як розпо-

дільний пунктуаційний засіб. Наприклад: *Людський капітал інноваційної діяльності: проблеми підготовки, залучення й утримання талантів. Особистість у комунікативному суспільстві: ефект постмодерної соціальності. Українська державність доби козацької: від воєнної демократії до парламентської республіки. Лінгвістична параметризація мовного злочину: методологічні підходи. Конституційно-правовий інститут лобізму: вітчизняний та зарубіжний досвід. Обмежена осудність: психолого-правовий зміст. Зовнішні ресурси української юридичної термінології: взаємодія детермінованих і випадкових процесів.*

По-друге, бінарна модель ЗКНТ, де вербальний маркер початку Р – «як». Наприклад: *Екологія офіційного мовлення як об'єкт правового захисту. Погроза як об'єкт лінгвістичної експертизи. Самосвідомість як структурно-функціональне ядро правового самопізнання. Розбудова громадянського суспільства як результат універсального державно-правового зближення: теоретичні пошуки. Текстові аркушеві видання 1917–1921 рр. як унікальні періоджерела історії України. Термінологічний потенціал мови спеціальності як потужний чинник професійної підготовки правника. Інтернет-технології як каталізатори вивчення іноземної мови державними службовцями.*

По-третє, бінарна модель ЗКНТ, де вербальний маркер початку Р – «у/в контексті». Наприклад: *«Козацькі жарти» П. Ребра у контексті творів XIX ст. Тенденції зовнішньоекономічної діяльності Запорізького регіону в контексті євроінтеграції. Категорія оцінки в контексті зміни лінгвістичних парадигм. Правові засоби в контексті інструментальної теорії права. Термінологічний ярус мови права в контексті системно-структурного аналізу. Алгоритмізація процесу наукової творчості у ЗВО в контексті діяльнісної теорії навчання.*

У бінарних ЗКНТ функцію маркера початку Р у постпозиції щодо Т також нерідко виконують лексеми «в аспекті», «у ракурсі», «на прикладі», «на матеріалі», «у площині», «крізь призму», «у дзеркалі», «в умовах», «у вимірі», «стосовно». Наприклад: *Квантитативна модель взаємодії інформаційних потоків в умовах конкуренції владних повноважень державної та публічної служб. Прагматична роль багатосполучниковості на матеріалі масмедійних текстів. Стан і актуальні проблеми тендерної рівності крізь призму Глобального індексу тендерного розриву. Мовна комунікація часів Давньої Греції у дзеркалі різноманіття діалектів та риторичних ідеалів.*

Бінарна (Т – Р) структура ЗКНТ повноцінно виконує у взаємодії дві базові функції: когні-

тивну та мовнокомунікативну, забезпечує відповідність, узгодженість між заголовком і текстом, і коректно скеровує адресата на змістову специфіку НТ у сенсі новизни інформації в ньому, оптимізує таким способом траєкторію та навіть сенс пошуку наукових джерел. Комунікативно значущою й інформаційно важливою для адресата є саме рема (фокус), адже саме вона повідомляє нове як шукане адресатом, наголошує на ньому, виокремлює його. Отже, важливим чинником забезпечення ефективності МК в НД є бінарність вербальної моделі ЗКНТ. Серед найбільш поширених у НТ малих форм недоліків ЗКНТ через невідповідність принципам наукової етики й екології МК зафіксовано такі: надто загальний ЗКНТ, який значно ширший за змістовий діапазон тексту, що призводить до суперечності/інформаційного конфлікту між заголовком і змістовими можливостями тексту, зокрема й з урахуванням його малої чи великої форми за жанром; надто конкретизований ЗКНТ, а тому і задовгий за кількістю використаних у ньому лексем; термінологічно неточний ЗКНТ через брак його поняттєвої та семантичної визначеності автором тощо.

Висновки і перспективи подальших розробок. Здійснений мультивекторний аналіз у процесі лінгвістичного моніторингу НТ журнальної періодики переконує, що ЗКНТ як структурно локалізований, але константний компонент кожного НТ, для повноцінного виконання спектра функцій з інформування має бути інтегрованим у провідні категорії риторики та термінознавства, принципи наукової етики й екології МК. Бінарне моделювання ЗКНТ з постпозицією Р щодо Т результує рівнем довершеності як за квалітативними параметрами (передусім це інформаційна достатність і переконливість у сенсі актуального структурування речення; наявність базового концепту; максимальна вмотивованість ЗКНТ щодо використання термінів на позначення в ньому понять; відсутність у ЗКНТ конотацій на кшталт підтекстів і багатозначності; неприйнятність у ЗКНТ проявів псевдоінформування, дезінформування; відповідність ЗКНТ вимогам академічної добросовісності; змістово-структурна цілісність ЗКНТ завдяки бінарності синтаксичної конструкції «Т – Р»), так і за квантитативними (зокрема, достатність лінійної довжини ЗКНТ, зумовлена обсягом нових знань у НТ; повна та наскрізна узгодженість ЗКНТ з метою, завданнями, змістом і авторськими висновками в цьому НТ). Наявність у ЗКНТ зазначених квалітативних і квантитативних параметрів підтверджує виконання ним свого цільового призначення в НД – бути достатнім вербальним маркером базового концепту новизни текстової інформації для досягнення ефективної та переконливої МК та створення умов для

її перспектив. До комплексу провідних функцій бінарної побудови ЗКНТ у НД відносимо ті, які забезпечують у контексті риторичного канону інформативність у комунікації, нейтралізують прояви дезінформації та псевдоінформації; з позицій когнітивної лінгвістики – коректну констатацію понятєвих координат новизни змісту тексту; у контексті термінознавства – ключові терміноодиниці Т і Р, у площині мовознавства – мовленнєву нормативність формулювання; у сенсі теорії актуального членування речення – наявність в узгодженій взаємодії Т і Р, у фокусі екології тексту – достовірність, об’єктивність і доказовість. Упровадження в освітньо-науковому просторі типології оптимальних за комунікативною функцією ЗКНТ забезпечуватиме цілісність інформаційної вертикалі НТ: заголовок як єдність Т і Р → обґрунтований виклад сутності Т у фокусі її новизни (Р) у здійсненому дослідженні → висновки в сенсі окресленої новизни (Р) і перспективи дослідження теми/проблеми. Нинішні умови активного та паралельного використання в українському соціумі та НД української мови як державної та міжнародної за своїм статусом англійської мови зумовлюють подальші перспективи дослідження ЗКНТ та НТ загалом і передусім на порубіжжі парадигм таких взаємопов’язаних актуальних наукових напрямів, як компаративна лінгвістика, перекладознавство, еколінгвістика, лінгводидактика.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козолуп М. Генеза поняття «академічна комунікація» як категорії сучасної лінгводидактики. *Львівський філологічний часопис* : науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. 2018. № 3. С. 117–122.
2. Онуфрієнко Г. Науковий стиль української мови : навчальний посібник. 3-тє вид., доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 426 с.
3. Приходько Г. Когнітивні параметри категорії невизначеності. *Львівський філологічний часопис* : науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Львів : Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 13. С. 159–165.
4. Chafe W. *Discourse, consciousness and time*. Chicago: University of Chicago Press, 1994. 392 p.
5. Halliday M. *An Introduction to Functional Grammar* / M.A.K. UK: Hodder Arnold, 2004. 689 p. <http://www.uel.br/projetos/ppcat/pages/arquivos/>
6. Kovalenko Y., Onufrienko H. Text format of the scientific report for the conference and abstracts of this report: common and different. *Modern problems in science* : Proceedings of the XIX International Scientific and Practical Conference. Vancouver, Canada. 2022. P. 626–629.
7. Mathesius V. *A Functional Analysis of Present Day English on a General Linguistic Basis*. Prague : Publishing House of the Czechoslovak Academy of Sciences, 1975. 228 p.

REFERENCES

1. Kozolup, M.S. (2018). Heneza poniatia “akademichna komunikatsiia” yak katehorii suchasnoi lnhvodydaktyky [Genesis of the concept “Academic communication” as a category of modern linguodidactics]. *Lvivskyi filolohichniy chasopys* : scientific journal of Lviv State University of Life Safety DSNS Ukraine. Vol. 3. Pp. 117–122 [in Ukrainian].
2. Onufrienko, H.S. (2016). *Naukovyi styl ukrainskoi movy [Scientific style of Ukrainian language]*. Kyiv: TsUL [in Ukrainian].
3. Prykhodko, H.I. (2023). Kohnityvni parametry katehorii nevyznachenosti [Cognitive parameters of the category of uncertainty]. *Lvivskyi filolohichniy chasopys* : scientific journal of Lviv State University of Life Safety DSNS Ukraine. Lviv: Helvetica. Vol. 13. Pp. 159–165 [in Ukrainian].
4. Chafe, W. (1994). *Discourse, consciousness and time*. Chicago: University of Chicago Press. 392 p.
5. Halliday, M. (2013). *An Introduction to Functional Grammar*. UK: Hodder Arnold, 2004. 689 p. URL^ http://www.uel.br/projetos/ppcat/pages/arquivos/RESOURCES/2004_HALLIDAY_MATTHIESSEN_An_Introduction_to_Functional_Grammar.pdf.
6. Kovalenko, Y.V., Onufrienko, H.S. (2022). Text format of the scientific report for the conference and abstracts of this report: common and different. *Modern problems in science*. Proceedings of the XIX International Scientific and Practical Conference. Vancouver, Canada. Pp. 626–629.
7. Mathesius, V.A. (1975). *Functional Analysis of Present Day English on a General Linguistic Basis*. Prague: Publishing House of the Czechoslovak Academy of Sciences. 228 p.